

LAKIEHDOTUS

Laki

konsulipalvelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan konsulipalvelulain (498/1999) 2 §, sellaisena kuin se on laissa 970/2014, 5, 11, 12, 15, 18, 19, 23, ja 24 § sekä
lisätään lakiin lailla 204/2005 kumotun 3 §:n tilalle uusi 3 §, 13 §:ään uusi 3 momentti, uusi 39 a ja b, 40 a ja b §, 41 §:ään uusi 2 ja 3 momentti sekä uusi 41 a ja b § seuraavasti:

2 §

Konsulipalvelun saaja

-----.

Euroopan unionin kansalaiselle, jonka kansalaisuusvaltiolla ei ole Euroopan unionin ulkopuolisessa maassa pysyvää suurlähetystyä, konsulaattia taikka sellaista suurlähetystyä, konsulaattia tai kunniakonsulia, joka pystyisi tietyssä tapauksessa tosiasiaassa antamaan konsulipalveluja (*edustusta vailla oleva Euroopan unionin kansalainen*), voidaan antaa lain 3 – 6 luvussa tarkoitettuja konsulipalveluja sekä muita vastaavia konsulipalveluja. Lisäksi edustusta vailla olevalle Euroopan unionin kansalaiselle voidaan tarvittaessa antaa lain 5 §:ssä tarkoitettua neuvontaa sekä myöntää 41 b §:ssä tarkoitettu hätämatkustusasiakirja.

Pohjoismaan kansalaiselle annettavista palveluista määrätään Islannin, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välillä tehdyn yhteistyösopimuksen (SopS 28/1962) 34 artiklassa.

Jäljempänä 4 ja 10 luvuissa tarkoitettuja konsulipalveluja voidaan antaa erityisestä syystä myös muulle ulkomaalaiselle. Ulkomaiselle yhteisölle voidaan erityisestä syystä antaa 10 luvussa tarkoitettuja konsulipalveluja.

Muussa lainsäädännössä edustustoille säädettyjä konsulipalveluja annetaan siten kuin niistä erikseen säädetään.

3 §

Henkilöllisyyden todistaminen

Konsulipalvelua hakevan tulee todistaa vaadittaessa henkilöllisyytensä henkilöllisyystodistuksen perusteella tai muulla tähän verrattavalla luotettavalla tavalla.

5 §

Yleinen neuvonta

Ulkoasiainministeriö ja edustustot antavat 2 §:n 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle ja yhteisölle sekä 2 §:n 2 momentissa tarkoitettulle edustusta vailla olevalle Euroopan unionin kansalaiselle mahdollisuuksien mukaan yleistä neuvontaa edustuston toimipiirin erityisolosuhteista sekä asioissa, jotka liittyvät etuja ja oikeuksia koskevien asioiden hoitamiseen vieraan valtion viranomaisessa.

11 §

Hädänalaisessa asemassa oleva

Tässä luvussa säädettyjä konsulipalveluja voidaan antaa sellaiselle tilapäisesti ulkomailla edustuston toimipiirissä oleskelevälle 2 §:n 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle ja 2 §:n 2 momentissa tarkoitettulle edustusta vailla olevalle Euroopan unionin kansalaiselle, jonka edustusto on todennut olevan hädänalaisessa asemassa sairauden, tapaturman, onnettomuuden, rikoksen kohteeksi joutumisen tai muun näihin rinnastettavan syyn vuoksi.

12 §

Hädänalaisessa asemassa olevan avustaminen

Edustusto neuvoo ja avustaa hädänalaisessa asemassa olevaa tarpeen mukaan sairaanhoitoon saamiseksi, Suomeen kotiuttamisen järjestämiseksi, oikeusavun saamiseksi, rikosilmoituksen tekemiseksi, sekä välttämättömän, tilanteen vaatiman muun avun saamiseksi. Lain 2 §:n 2

momentissa tarkoitettu henkilö voidaan kotiuttaa toiseen valtioon kuin Suomeen.

Jos hädänalainen asema johtuu siitä, että henkilö on joutunut oikeudettoman vapaudenriiston kohteeksi, edustuston tai ulkoasiainministeriön tulee lisäksi välittää tieto asiasta toimivaltaiselle Suomen viranomaiselle tai sille Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka kansalaisesta on kyse. Edustusto tai ulkoasiainministeriö avustaa tarpeen mukaan tietojen välittämisessä asiaa hoitavien viranomaisten ja oikeudettoman vapaudenriiston kohteeksi joutuneen välillä, sekä seuraa asian hoitamista asianomaisen valtion viranomaisessa.

Edustusto avustaa tarpeen mukaan yhteyden saamiseksi 2 §:n 1 momentissa tarkoitettun hädänalaisessa asemassa olevan henkilön lähiomaiseen tai muuhun henkilöön sekä muussa välttämättömässä yhteydenpidossa.

13 §

Varojen välittäminen ja taloudellinen avustaminen

Ulkoasiainministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä takaisinmaksusitoumusta koskevasta lomakkeesta.

15 §

Henkilökohtainen turvallisuus

Suuronnettomuuden, luonnononnettomuuden, ympäristöonnettomuuden, sodan, sisällissodan tai muun kriisitilanteen sattuessa tai uhatessa edustusto tai ulkoasiainministeriö voi avustaa toimipiirissään oleskelevaa 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua henkilöä ja 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua edustusta vailla

olevaa Euroopan unionin kansalaista sekä näiden perheenjäseniä kansalaisuudesta riippumatta näiden henkilökohtaisen turvallisuuden suojaamiseksi.

18 §

Yhteydenpito ja tiedon välittäminen

Edustusto voi avustaa mahdollisuuksien mukaan kriisitilanteessa tai sen uhatessa välttämättömässä yhteydenpidossa 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun henkilön ja hänen kotimaassa olevan lähiomaisensa välillä sekä välittää tietoja ulkoasiainministeriölle kriisialueella olevista 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Edustusto voi välittää tietoja kriisialueella olevista 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuista henkilöistä ja kriisitilanteen kehittymisestä sen Euroopan unionin jäsenvaltion viranomaiselle, jonka kansalaisesta on kyse.

19 §

Vapautensa menettäneen välitön avustaminen

Jos edustuston toimipiirissä rikoksesta epäiltynä pidätetty, vangittu tai muulla tavoin vapautensa menettänyt taikka vankeusrangaistusta suorittava 2 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu henkilö (vapautensa menettänyt) pyytää, on edustuston viipymättä otettava yhteyttä häneen.

Vapautensa menettäneen pyynnöstä edustuston virkamies voi vierailta hänen luonaan mahdollisuuksien mukaan ja avustaa häntä tarpeen mukaan oikeusavustajan ja muun paikallisen lainsäädännön mukaisen oikeusavun sekä tulkin saamiseksi.

Vapautensa menettäneen 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun henkilön pyynnöstä ulkoasiainministeriö tai edustusto voi välittää tiedon vapauden menetyksestä hänen lähiomaiselleen tai muulle nimetylle henkilölle

23 §

Kuolemantapauksesta ilmoittaminen

Jos edustusto on saanut ilmoituksen toimipiirissään kuolleesta 2 §:n 1 momentissa tarkoitetusta henkilöstä, edustusto ilmoittaa kuolemantapauksesta ulkoasiainministeriölle.

Jos edustusto on saanut ilmoituksen toimipiirissään kuolleesta muualla kuin Suomessa asuneesta 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu henkilöstä, edustusto ilmoittaa asiasta sen Euroopan unionin jäsenvaltion viranomaiselle, jonka kansalaisesta on kyse.

Tieto 2 § 1 momentissa tarkoitetun henkilön kuolemantapauksesta välitetään myös vainajan lähiomaiselle tai muulle läheiselle henkilölle, jonka henkilöllisyys ja olinpaikka ovat kohtuudella selvitettävissä.

24 §

Vainajan hautaaminen, tuhkaaminen ja kotiuttaminen

Jos vainaja on 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö, edustusto voi ryhtyä toimenpiteisiin vainajan hautaamisen, tuhkaamisen tai Suomeen kotiuttamisen järjestämiseksi lähiomaisen pyynnöstä. Jos vainajan lähiomainen ei huolehdi vainajan hautaamisesta, tuhkaamisesta tai Suomeen kotiuttamisesta, edustusto voi ottaa yhteyttä paikalliseen viranomaiseen vainajan

hautaamiseksi tai tuhkaamiseksi paikallisen käytännön mukaisesti.

Jos vainaja on 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu edustusta vailla oleva Euroopan unionin jäsenvaltion kansalainen, edustusto voi ryhtyä toimenpiteisiin vainajan hautaamisen, tuhkaamisen tai toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon kotiuttamisen järjestämiseksi sen jäsenvaltion viranomaisen pyynnöstä, jonka kansalainen vainaja on.

Jos Euroopan unionin jäsenvaltion viranomaisen ei kohtuullisessa ajassa pyydä tai ryhdy itse hoitamaan vainajan hautaamista, tuhkaamista tai kotiuttamista, edustusto voi ottaa yhteyttä paikalliseen viranomaiseen vainajan hautaamiseksi tai tuhkaamiseksi paikallisen käytännön mukaisesti

39 a §

Korvausvastuu

Ulkoasiainministeriö voi velvoittaa 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun henkilön, joka on saanut konsulipalvelua toisen Euroopan unionin jäsenvaltion viranomaiselta, korvaamaan ulkoasiainhallinnolle konsulipalvelun antamisesta aiheutuneet kustannukset.

Ulkoasiainministeriön on korvauspäätöksellään vahvistettava 1 momentissa tarkoitetun korvauksen määrä. Päätös on annettava tiedoksi 1 momentissa tarkoitetulle henkilölle tavallisella tiedoksiannolla siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Korvauspäätös on suoraan ulosottokelpoinen ja voidaan periä siten kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetusta laissa säädetään (706/2007) Saatava voidaan kuitenkin jättää perimättä, jos henkilö, jolta

se olisi perittävä, on varaton, tai perimättä jättämiseen on muu erityinen syy.

39 b §

Edustusta vailla olevan Euroopan unionin kansalaisen korvausvastuu

Ulkoasiainministeriö tai edustusto voi velvoittaa tämän lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun henkilön, joka pyytää konsulipalvelua, takaisinmaksusitoumuksella maksamaan konsulipalvelusta aiheutuneet kustannukset takaisin sen Euroopan unionin jäsenvaltion viranomaiselle, jonka kansalainen hän on.

Ulkoasiainministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä takaisinmaksusitoumusta koskevasta lomakkeesta.

40 a §

Kuulemisvelvollisuus

Ennen konsulipalvelun antamista 2 §:n 2 momentissa tarkoitetulle henkilölle, edustuston tai ulkoasiainministeriön on kuultava sen Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista, jonka kansalaisesta on kyse.

Jos edellä 1 momentissa tarkoitettu kuuleminen ei asian kiireellisyyden vuoksi ole mahdollista, on kuuleminen toimitettava heti, kun se on asian vaatimien välttämättömien ja kiireellisten toimenpiteiden jälkeen mahdollista.

40 b §

Siirtämisvelvollisuus

Ulkoasiainministeriön tai edustuston on Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä siirrettävä tälle 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun henkilön konsulipalvelua koskeva asian käsittely.

Ulkoasiainministeriön tai edustuston on lopetettava konsulipalvelun antaminen heti, kun sen Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, jonka kansalaisesta on kyse, vahvistaa antavansa konsulipalvelua kyseessä olevalle henkilölle.

41 §

Tietojen saaminen ja luovuttaminen

Ulkoasiainministeriön ja edustuston on salassapitosäännösten estämättä annettava Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä tälle kaikki sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä konsulipalvelun antamiseksi 2 §:n 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle

Jos 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu henkilö pyytää konsulipalvelua edustustolta taikka edustustolle ilmoitetaan kyseisen henkilön hädänalaisesta asemasta, on ulkoasiainministeriön ja edustuston annettava salassapitosäännösten estämättä sille Euroopan unionin jäsenvaltion viranomaiselle, jonka kansalaisesta on kyse, kaikki tiedot, jotka ovat välttämättömiä konsulipalvelun antamisen kannalta.

Edustuston ja ulkoasiainministeriön on helpotettava 2 §:n 2 momentissa tarkoitettun henkilön ja hänen kansalaisuusvaltionsa viranomaisten välistä tiedonvaihtoa.

41 a §

Yhteydenpito

Toisen Euroopan unionin jäsenvaltion antaessa konsulipalveluja 2 §:n 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle, edustusto tai ulkoasiainministeriö vastaa tarvittavista yhteydenotoista konsulipalvelunsaajan perheenjäseniin tai muihin henkilöihin tai viranomaisiin, joita asia koskee.

41 b

Tilapäisen matkustusasiakirjan (*hätämatkustusasiakirjan*) myöntäminen tietyissä tilanteissa

Edustusto voi myöntää hätämatkustusasiakirjan 2 §:n 2 momentissa tarkoitettulle edustusta vaille olevalle Euroopan unionin kansalaiselle, jos tämän passi on kadonnut, varastettu, tuhoutunut tai se ei ole tilapäisesti saatavilla. Lisäksi hätämatkustusasiakirjan myöntäminen edellyttää sen jäsenvaltion viranomaisen hyväksymisen, jonka kansalaisesta on kyse.

Ulkoasiainministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hätämatkustusasiakirjaa koskevista lomakkeista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 ____.

